

haurien passat a Sicília, Asia Menor i Península Balcànica, i actualment serien en plena expansió. La forma de Tenerife és la més problemàtica; si hagués arribat com a propàgul, es fa difícil de creure que una femella fecundada, que sol haver perdut les ales, pugui ser transportada (per l'aire?) i arribi viable a Tenerife. Per altra part, si admetem que l'arribada és deguda a una introducció per l'home, sembla que també podrien trobar-se a les Balears, Còrsega i Sardenya, i no n'hi ha pas fins ara; per això el cas de les Canàries és el més difícil de comprendre.

Les dades de distribució han estat preses dels autors de la bibliografia, llevat d'unes dades nostres que són les següents:

- Goniomma* ^{n. sp.} ~~mauritanicum~~. Doñana (Huelva) 30-XI-74 (identificació provisional).
Goniomma blanci. Alto Rey (Guadalajara) 18-X-77, J. MUÑOZ leg.
Goniomma hispanicum. Cassà de la Selva (Girona) 12-VII-75, C. STERN leg.
 Ledesma (Zamora) 3-VIII-77.
 Castrovega del Madrigal (León) 28-VIII-1973.
Oxyopomyrmex saulcyi. Doñana (Huelva) 30-XI-74.

NOTA

Després de les jornades de Sabadell hem sabut de la trobada de *Goniomma* al nostre país i n'hem estudiat unes mostres rebudes. El resultat és una sèrie de dades que hem afegit als mapes corresponents. Són les següents (determinades per nosaltres i si no es diu el contrari):

- Goniomma blanci*. Sot del Bac (Barcelona) 9-V-76, O. ESCOLÀ leg.
 Sierra Elvira (Granada) 22-V-77, A. TINAUT leg. det.
 Toledo (Toledo), F. J. ACOSTA leg. det.
Goniomma hispanicum. El Vellón (Madrid) 15-X-77, F. J. ACOSTA leg. det.
 Llano la Perdiz (Granada) 15-XI-78, A. TINAUT leg. det.
Goniomma hispanicum subsp. *tunetica* var. *thoracica*. Sierra Elvira (Granada) 22-V-1977, A. TINAUT, leg.
 Llanos de la Zubia (Granada) 19-I-77, A. TINAUT leg.
Goniomma hispanicum subsp. *tunetica* var. *nitidifrons*. Monegros (Zaragoza) 29-VII-1978, X. ESPADALER leg.

Goniomma ^{n. sp.} ~~mauritanicum~~. Villaviciosa de Còrdova (Còrdova) 18-VI-78, A. RODRÍGUEZ leg.
 Embalse de Quintar (Granada) 15-XI-78, A. TINAUT leg. (identificació provisional).

BIBLIOGRAFIA

- ANDRÉ, E. 1881. Description de trois nouvelles espèces de fourmis. *Ann. Soc. Ent. Fr.* (6), 1: 48-50.
- ANDRÉ, E. 1881. Formicides provenant du voyage en Orient de M. Abeille de Perrin. *Ann. Soc. Ent. Fr.* (6), 1: 53-78.
- ANDRÉ, E. 1881-1885. Les Fourmis, in: André, E. *Spécies des Hyménoptères d'Europe et d'Algérie*. II. Bouffaut Imp. Gray, 404+20 pàgines.
- BARONI URBANI, C. 1964. Studi sulla mirme-cofauna d'Italia. II. Formiche di Sicilia. *Atti Acad. Gioenia Sci. Nat. Catania*, ser 6, 16: 25-66.
- BARONI URBANI, C. 1971. Catalogo delle specie di Formicidae d'Italia. *Mem. Soc. Ent. Ital.*, 50: 1-287.
- BERNARD, F. 1945. Notes sur l'écologie des fourmis en forêt de Mamora (Maroc). *Bull. Soc. Hist. Nat. Afr. Nord*, 35: 125-140.
- BERNARD, F. 1954. Fourmis moissonneuses nouvelles ou peu connues des montagnes d'Algérie et révision des *Messor* du groupe *structor* (Latr.). *Bull. Soc. Hist. Nat. Afr. Nord*, 45: 354-365.
- BERNARD, F. 1958. Résultats de la concurrence naturelle chez les fourmis terricoles de France et d'Afrique du Nord: évaluation numérique des sociétés dominantes. *Bull. Soc. Hist. Nat. Afr. Nord*, 49: 301-356.
- BERNARD, F. 1960. Notes écologiques sur diverses fourmis sahariennes. *Trav. Inst. Rech. Sahariennes*: 51-63.
- BERNARD, F. 1968. *Les Fourmis (Hyménoptera Formicidae) d'Europe occidentale et septentrionale*. Faune Eur. et Bass. Méd., 3. Masson, Paris.
- BERNARD, F. 1969. Les fourmis de la forêt de Mamora (Maroc). *Rev. Ecol. Biol. Sol*, 6: 483-513.
- BERNARD, F. 1976. Trente ans de recherches sur les fourmis du Maghreb. *Bull. Soc. Hist. Nat. Afr. Nord*, 67: 81-118.
- BONARIC, J. C. 1971. *Contribution à l'étude systématique et écologique des Formicides du Bas Languedoc*. Thèse, Université des Sciences et Techniques du Languedoc (Montpellier), 175 pàgs.
- CAGNIANT, H. 1962. Étude de quelques fourmis marocaines. Statistique provisoire des formicides du Maroc. *Bull. Soc. Hist. Nat. Afr. Nord*, 53: 83-118.
- CAGNIANT, H. 1973. *Le peuplement de fourmis des forêts algériennes. Ecologie, biocénotique, essai biologique*. Thèse, Université Paul Sabatier (Toulouse), 463 pàgs.
- CASEVITZ-WEULERSE, J. 1974. Fourmis récoltées en Corse et en Sardaigne. *Ann. Soc. Ent. Fr.* (N. S.), 10: 611-621.
- COLLINGWOOD, C. & YARROW, I. H. H. 1969. A survey of Iberian Formicidae. *Eos*, 44: 53-101.